

YÖNETMELİK

Çevre ve Şehircilik Bakanlığından:

SERA GAZI EMİSYONLARININ TAKİBİ HAKKINDA YÖNETMELİK

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı; EK-1’deki listede yer alan faaliyetlerden kaynaklanan sera gazı emisyonlarının izlenmesine, raporlanmasına ve doğrulanmasına dair usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik; EK-1’deki listede yer alan faaliyetlerden kaynaklanan sera gazı emisyonlarının izlenmesi, raporlanması ve doğrulanması iş ve işlemleri ile doğrulayıcı kuruluşların ve işletmelerin mükellefiyetlerinin belirlenmesine dair usul ve esasları kapsar.

(2) Araştırma, yeni ürün ve proseslerin geliştirildiği ve test edildiği tesisler ve tesis bölümleri ile münhasır olarak biyokütle kullanan tesisler bu Yönetmeliğin kapsamı dışındadır.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik,

- a) 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanununun 2 nci, 12 nci ve ek 7 nci maddelerine,
- b) 29/6/2011 tarihli ve 644 sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 2 nci ve 8 inci maddelerine,
- c) 16/10/2003 tarihli ve 4990 sayılı Kanun ile uygun bulunan Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesine,
- ç) 5/2/2009 tarihli ve 5836 sayılı Kanun ile uygun bulunan Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesine Yönelik Kyoto Protokolüne,

dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) Akreditasyon: Bu Yönetmelikte öngörülen doğrulama faaliyetlerini gerçekleştirecek olan doğrulayıcı kuruluşun Türk Akreditasyon Kurumu tarafından ulusal ve uluslararası kabul görmüş teknik kriterlere göre değerlendirilmesi, yeterliliğinin onaylanması ve düzenli aralıklarla denetlenmesini,

b) Bakanlık: Çevre ve Şehircilik Bakanlığını,

c) Biyokütle: Bitkisel ve hayvansal maddeleri içeren tarım ve ormancılık ile balıkçılık ve su kültürü gibi faaliyetlerden kaynaklanan ürün, atık ve kalıntıların biyolojik olarak ayrışabilen kısımlarını, sanayi ve belediye

atıklarının biyolojik olarak ayrışabilen kısımlarını, biyosıvıları ve biyoyakıtları,

ç) Doğrulama: İşletmeci tarafından hazırlanan sera gazı emisyon raporunun maddi hatalar içermediğini makul bir güven seviyesinde belirten bir doğrulama raporu oluşturmak amacıyla bu Yönetmelik'in EK-4'ünde belirtilen ilkeler çerçevesinde doğrulayıcı kuruluş tarafından yürütülen faaliyetleri,

d) Doğrulayıcı kuruluş: Doğrulama işlemini icra etmek ve bu konuda raporlamada bulunmak üzere akredite olmuş ve Bakanlıkça yetkilendirilmiş kuruluşu,

e) İzleme planı: Veri toplama ve veri işleme faaliyetlerinin ve bunların doğruluk kontrol sistemi de dahil olmak üzere izleme metodolojisinin detaylı, eksiksiz ve şeffaf olarak belgelendirilmesine dair dokümanı,

f) İşletme: EK-1'de yer alan tesis ve faaliyetlerin bütünü,

g) Sera gazı emisyonu: Kızıl ötesi radyasyon emen ve yeniden salan, hem tabii ve hem de beşeri kaynaklı olabilen ve EK-2'deki listede belirtilen gazları ve gaz benzeri diğer atmosfer bileşenlerini,

ğ) Sera gazı emisyon raporu: Bakanlıkça onaylanmış sera gazı emisyon izleme planı ve Bakanlıkça yayımlanacak olan tebliğler çerçevesinde hazırlanacak olan raporu,

h) Tesis: EK-1'deki listede belirtilen faaliyetlerin veya bu faaliyetler ile teknik bir bağlantısı olan, emisyonlar ve kirlilik üzerinde etkiye sahip olabilecek doğrudan ilişkili diğer faaliyetlerden herhangi birinin veya daha fazlasının yürütüldüğü sabit teknik üniteyi,

ı) TÜRKAK: Türk Akreditasyon Kurumunu,

i) Yeterlik Belgesi: Bu Yönetmelik hükümleri uyarınca doğrulayıcı kuruluşların doğrulama işlemi yapmalarına izin veren Bakanlık tarafından yapılan yazılı yetkilendirmeyi,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Emisyonların İzlenmesi, Doğrulanması ve Raporlanması

İş ve İşlemlerine Dair Usûl ve Esaslar

Sera gazı emisyonlarının izlenmesine, raporlanmasına ve doğrulanmasına tabi faaliyetler

MADDE 5 – (1) Sera gazı emisyonlarının izlenmesine, raporlanmasına ve doğrulanmasına tâbi faaliyetler ve sera gazı emisyonları EK-1'deki listede yer almaktadır.

Sera gazı emisyonlarının izlenmesi

MADDE 6 – (1) Sera gazı emisyonları, EK-3'te belirtilen ilkeler çerçevesinde izlenir.

(2) İşletmeler, sera gazı emisyon izleme planı hazırlayarak, sera gazı emisyonlarını bu plan ve Bakanlıkça belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde izlemekle yükümlüdür.

(3) İşletme, izleme planını sera gazı emisyonlarının ilk izlenmeye başladığı tarihten en az 6 ay önce onaylamak üzere Bakanlığa göndermek zorundadır.

(4) Uygun bulunmayan izleme planlarının eksikliklerinin giderilmesi için 60 gün ek süre tanınır. Bu süre içinde Bakanlıkça belirlenen şartların eksiksiz olarak yerine getirilmesi halinde, sera gazı emisyon izleme planı Bakanlıkça onaylanır.

(5) İzleme planının geçerlilik süresi ilgili tebliğler kapsamında Bakanlıkça belirlenir.

Sera gazı emisyonlarının raporlanması

MADDE 7 – (1) EK-1’de yer alan faaliyetleri yürüten işletmeler, her yıl 30 Nisan tarihine kadar bir önceki yılın 1 Ocak - 31 Aralık tarihleri arasında izlenen sera gazı emisyonlarını Bakanlığa raporlamak zorundadır.

(2) Sera gazı emisyonlarının raporlanması, EK-3’te belirtilen ilkeler çerçevesinde gerçekleştirilir.

(3) Sera gazı emisyon raporu, Bakanlıkça onaylanan izleme planı çerçevesinde hazırlanır.

(4) Sera gazı emisyonlarının izlenmesi, raporlanması ve izleme planı ile ilgili diğer usul ve esaslar, Bakanlıkça hazırlanacak tebliğler ile düzenlenir.

Sera gazı emisyonlarının doğrulanması

MADDE 8 – (1) EK-1’de belirtilen faaliyetleri yürüten işletmelerden kaynaklanan sera gazı emisyonlarına ilişkin sera gazı emisyon raporunun Bakanlığa gönderilmeden önce doğrulanması zorunludur.

(2) Sera gazı emisyonlarının doğrulanması işlemi, Bakanlıkça yetkilendirilmiş doğrulayıcı kuruluşlar tarafından yapılır.

Doğrulayıcı kuruluşlarda aranacak şartlar

MADDE 9 – (1) Doğrulayıcı kuruluş, doğrulama faaliyetlerini EK-4’te ve Bakanlıkça yayımlanacak olan tebliğlerde belirtilen ilkeler çerçevesinde kamu yararı gözeterek, işletmeciden bağımsız olarak icra eder.

(2) Doğrulayıcı kuruluşlar, ortakları, yönetim kurulu başkanı ve üyeleri, yöneticiler ve teknik personel, doğrulama faaliyeti yapılacak işletme ile veya işletmenin doğrudan ya da dolaylı olarak kontrol ettiği ortaklıklar ile doğrulamanın etkin bir şekilde yapılmasını engelleyecek herhangi bir menfaat ilişkisine giremezler, bağımsızlık ilkesini zedeleyecek mali, ticari veya herhangi bir ilişki içinde iseler doğrulama faaliyetinde görev alamazlar.

Doğrulayıcı kuruluşların yetkilendirilmesine ilişkin esaslar

MADDE 10 – (1) Bu Yönetmelik kapsamında doğrulama işlemi yapmak isteyen kuruluşlar, Bakanlıktan Doğrulayıcı Kuruluş yeterlik belgesi almak zorundadır.

(2) Bakanlık, Doğrulayıcı Kuruluş Yeterlik Belgesine geçerlilik süresi koymaya ve tespit edeceği miktarlarda başvuru ve yıllık faaliyet ücreti getirmeye yetkilidir.

(3) Bakanlıktan Doğrulayıcı Kuruluş Yeterlik Belgesi alan kuruluşlar Bakanlık tarafından kamuoyuna duyurulur.

(4) Doğrulayıcı kuruluşların Bakanlıkça belirlenmiş olan doğrulama kurallarına aykırı hareket etmeleri halinde yetkileri geçici veya süresiz olarak kaldırılır.

(5) Doğrulayıcı kuruluşların hazırladıkları doğrulama raporlarının gerçeğe aykırı, yanlış, eksik veya yanıltıcı bilgiler içermesi halinde Bakanlık ilgili doğrulayıcı kuruluşun yetkisini iptal eder.

(6) Yetkileri iptal edilen doğrulayıcı kuruluşlar Bakanlık tarafından kamuoyuna duyurulur.

(7) Doğrulama kuralları, doğrulayıcı kuruluşların yapısı ve bağımsızlığı, doğrulayıcı kuruluşların Bakanlıkça yetkilendirilmesi, yetkilendirilen doğrulayıcı kuruluşların denetimi, belge iptali ve ilgili diğer usul ve esaslar Bakanlıkça hazırlanacak tebliğler ile düzenlenir.

Doğrulayıcı kuruluşların akreditasyonuna ilişkin esaslar

MADDE 11 – (1) Bu Yönetmelik kapsamında doğrulama işlemi yapacak doğrulayıcı kuruluşların ilgili alanlarda ISO 14065 standardına göre akredite olmaları şarttır.

(2) Akreditasyon işlemleri TÜRKAK tarafından yapılır.

(3) Doğrulayıcı kuruluşların doğrulama işlemi için yetkinliği, periyodik denetlenmeleri ve akreditasyonuna ilişkin esaslar, TÜRKAK tarafından ilgili ulusal ve/veya uluslararası standart, normatif dokümanlar ve teknik kriterlere göre belirlenir.

(4) Akredite olmayan kuruluşlar yeterlik belgesi için başvuramazlar.

Bilgi, belge bildirim ve gizlilik

MADDE 12 – (1) Bu Yönetmeliğin öngördüğü iş ve işlemlerin gerektirdiği bilgi ve belgeler, işletme tarafından Bakanlığa ve doğrulayıcı kuruluşa verilir veya ibraz edilir. Bakanlık ve doğrulayıcı kuruluş, gerekli gördüğütakdirde ilave bilgi ve belgelerin verilmesini veya ibrazını isteyebilir.

(2) EK-1'deki listede belirtilen faaliyetleri yürüten işletmeler; Bakanlığa gönderilmiş bilgilerde ve belgelerde olabilecek değişiklikleri ve EK-1'de belirtilen faaliyetlere ve sera gazı emisyon izleme planına etki edebilecek bir değişikliği, en geç 60 gün içerisinde Bakanlığa bildirmek zorundadır. Bakanlık bu değişikliklere istinaden izleme planının ve/veya sera gazı emisyon raporunun yenilenmesini talep edebilir.

(3) İşletmecinin herhangi bir sebepten dolayı değişmesi halinde, yeni işletmeci, önceki işletmecinin bu Yönetmelik kapsamındaki taahhütlerini ve mükellefiyetlerini başka bir işleme gerek kalmaksızın yüklenmiş sayılır ve değişikliğe ilişkin bildirimini en geç 30 gün içerisinde Bakanlığa sunmakla yükümlüdür. Bu değişikliğe istinaden Bakanlık izleme planının ve/veya sera gazı emisyon raporunun yenilenmesini talep edebilir.

(4) Bu Yönetmelik hükümleri çerçevesinde gerçekleştirilecek olan iş ve işlemler, Bakanlıkça kurulan elektronik sistem üzerinden gerçekleştirilir.

(5) Bakanlığa ve doğrulayıcı kuruluşa verilen hiçbir bilgi ve belge işletmecinin yazılı rızası veya kanuni bir mecburiyet olmaksızın üçüncü şahıslar ile paylaşılmaz.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Cezai hükümler

MADDE 13 – (1) Bu Yönetmeliğe aykırı hareket edenler ile bu Yönetmelikte öngörülen mükellefiyetlerin gereklerine uymayanlar hakkında 2872 sayılı Çevre Kanununun ilgili hükümleri uyarınca cezai hükümler uygulanır.

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

MADDE 14 – (1) 25/4/2012 tarihli ve 28274 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Sera Gazı Emisyonlarının Takibi Hakkındaki Yönetmelik yürürlükten kaldırılmıştır.

İzleme planlarının Bakanlığa sunulması

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin 6 ncı maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan izleme planının, sadece 2014 yılı için sera gazı emisyonlarının ilk izlenmeye başlandığı tarihten en az 3 ay önce onaylanmak üzere Bakanlığa gönderilmesi zorunludur.

Yürürlük

MADDE 15 – (1) Bu Yönetmeliğin;

- a) 6 ncı maddesi 1/1/2015 tarihinde,
  - b) 7 nci maddesi 1/1/2016 tarihinde,
  - c) 11 inci maddesi 1/1/2017 tarihinde,
  - ç) Diğer maddeleri yayımı tarihinde,
- yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 16 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Çevre ve Şehircilik Bakanı yürütür.

EK-1: FAALİYET KATEGORİLERİ

1. Aşağıda verilen eşik değerleri, genel olarak üretim kapasitelerine veya verimlere atıfta bulunmaktadır. Aynı tesis içerisinde aynı kategoriye tekabül eden birçok faaliyetin yürütüldüğü durumda söz konusu faaliyetlerin kapasiteleri toplanır.

2. Bir tesisin toplam anma ısı gücü hesaplandığında, tesis dahilindeki yakıtların yakılmakta olduğu, onun parçası olan bütün teknik ünitelerin anma ısı güçleri toplanır. Bu üniteler her türde kazan, brülör, türbin, ısıtıcı, ocak, insineratör, kalsinatör, döner fırın, fırın, kurutucu, motor, yakıt hücresi, kimyasal döngüsel yakma ünitesi, yakma bacası ve termal veya katalitik yakma sonrası üniteyi bulundurabilir. Anma ısı gücü 3 megawatt (MW)'ın altında olan ve münhasır olarak biyokütle kullanan üniteler, bu hesaplamada dikkate alınmayacaktır. Münhasır olarak biyokütle kullanan üniteler, sadece ünitenin başlatılmasında veya kapatılmasında fosil yakıtların kullanıldığı üniteleri de ihtiva etmektedir.

Faaliyetler	Sera gazları
Toplam anma ısı gücü 20 MW ve üzeri tesislerde yakıtların yakılması (tehlikeli veya evsel atıkların yakılması hariç). Petrol rafinasyonu. Kok üretimi.	Karbon dioksit Karbon dioksit Karbon dioksit
Metal cevheri (sülfür cevheri dâhil) kavrulması, sinterlenmesi veya peletlenmesi. Kapasitesi 2,5 ton/saat ve üzeri, sürekli döküm de dâhil olmak üzere, pik demir ve çelik üretimi (birincil ve ikincil ergitme). Toplam anma ısı gücü 20 MW ve üzeri yakma üniteleri kullanılarak demir içeren metallerin (demirli alaşımlar dâhil) üretimi veya işlenmesi. (İşleme; haddeleme, yeniden ısıtma, tav fırınları, metal işleme, dökümhaneler, kaplama ve dekapajı da ihtiva eder.) Birincil alüminyum üretimi. Toplam anma ısı gücü 20 MW ve üzeri yakma üniteleri kullanılarak ikincil alüminyum üretimi.	Karbon dioksit Karbon dioksit Karbon dioksit Karbon dioksit ve perflorokarbonlar Karbon dioksit
Toplam anma ısı gücü (indirgeme maddesi olarak kullanılan yakıtlar dâhil) 20 MW ve üzeri yakma üniteleri kullanılarak alaşımların üretimi, rafine edilmesi, dökümhane dökümü, vb. dâhil olmak üzere demir dışı metallerin üretimi veya işlenmesi. Günlük kapasitesi 500 ton ve üzeri döner fırınlarda veya günlük kapasitesi 50 tonu aşan diğer ocaklarda klinker üretimi. Günlük kapasitesi 50 ton ve üzeri döner fırınlarda veya diğer ocaklarda kireç üretimi veya dolomitin veya magnezitin kalsinasyonu. Günlük ergitme kapasitesi 20 ton ve üzeri cam elyafı da dâhil olmak üzere cam üretimi. Günlük üretim kapasitesi 75 ton ve üzeri, özellikle çatı kiremitleri, tuğlalar, refrakter tuğlalar, karolar, taş ürünler veya porselen olmak üzere,	Karbon dioksit Karbon dioksit Karbon dioksit Karbon dioksit Karbon dioksit

pişirme ile seramik ürünlerin üretimi. Günlük ergitme kapasitesi 20 ton ve üzeri, cam, taş veya cüruf kullanılarak mineral elyaf yalıtım malzemesi üretimi.	Karbon dioksit
Toplam anma ısıl gücü 20 MW ve üzeri yakma üniteleri kullanılarak alçı taşının kurutulması veya kalsinasyonu veya alçı panoların ve diğer alçı taşı ürünlerinin üretimi.	Karbon dioksit
Odundan veya diğer lifli malzemelerden selüloz üretimi. Günlük üretim kapasitesi 20 ton ve üzeri, kâğıt, mukavva veya karton üretimi.	Karbon dioksit Karbon dioksit
Toplam anma ısıl gücü 20 MW ve üzeri yakma ünitelerinin kullanılarak petrol, katran, kriting ve damıtma kalıntıları gibi organik maddelerin karbonizasyonunu da içeren karbon siyahı üretimi.	Karbon dioksit
Nitrik asit üretimi.	Karbon dioksit ve diazot oksit
Adipik asit üretimi.	Karbon dioksit ve diazot oksit
Gliksal ve gliksilik asit üretimi.	Karbon dioksit ve diazot oksit
Amonyak üretimi.	Karbon dioksit
Günlük üretim kapasitesi 100 ton ve üzeri kriting, reforming, kısmi veya tam yükseltgenme veya benzeri işlemler ile büyük hacimli organik kimyasal maddelerin üretimi.	Karbon dioksit
Günlük üretim kapasitesi 25 ton ve üzeri, reforming veya kısmi yükseltgenme ile hidrojen (H ₂) ve sentez gazının üretimi.	Karbon dioksit
Soda külü (Na ₂ CO ₃) ve sodyum bikarbonat (NaHCO ₃) üretimi.	Karbon dioksit

EK- 2: SERA GAZI EMİSYONLARI

1. Karbon Dioksit (CO₂)
2. Metan (CH₄)
3. Diazot Oksit (N₂O)
4. Hidroflorokarbonlar (HFC'ler)
5. Perflorokarbonlar (PFC'ler)
6. Sülfür Hegzaflorid (SF₆)

EK- 3: SERA GAZI EMİSYONLARI İZLEME VE RAPORLAMA İLKELERİ

1. Karbondioksit Emisyonlarının İzlenmesi

Emisyonlar hesaplama veya doğrudan ölçüm yolu ile izlenmelidir.

1.1. Hesaplama

Hesaplama aşağıda verilen formül ile yapılmalıdır:

Emisyon Miktarı = Faaliyet verisi × emisyon faktörü × oksidasyon faktörü

Faaliyet verisi (kullanılan yakıt, üretim hızı gibi) tedarik verisi veya ölçüm şeklinde izlenmelidir.

Bakanlıkça kabul edilen emisyon faktörleri kullanılmalıdır. Faaliyete has emisyon faktörleri bütün yakıtlar için kullanılabilir. Önceden belirlenmiş olan emisyon faktörleri, ticari olmayan yakıtlar (lastikler gibi atık yakıtlar ve sınai proses gazları) dışında kalan bütün yakıtlar için Bakanlığın uygun görüşü alınır. Rafineriler için Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli (IPCC) tarafından belirlenmiş olan emisyon faktörleri, Bakanlığın uygun görüşü üzerine kabul edilir. Biyokütle için emisyon faktörü sıfır kabul edilir.

Emisyon faktörünün karbonun bir kısmının oksidasyona uğramadığını dikkate almaması halinde, ilave bir oksidasyon faktörü kullanılır. Faaliyete has emisyon faktörleri hesaplanmış ve halihazırda oksidasyonu dikkate alıyor ise, oksidasyon faktörü kullanılmamalıdır.

Her bir faaliyet, tesis ve yakıt için ayrı bir hesaplamada bulunulacaktır.

1.2. Ölçüm

Emisyonların ölçümü, Bakanlıkça uygun bulunan ve ilgili tebliğlerde yer alan standart metodlar ile yapılır ve doğruluğu hesaplanmış emisyonlar ile teyit edilir.

2. Diğer Sera Gazı Emisyonlarının İzlenmesi

Bakanlıkça uygun bulunan ve ilgili tebliğlerde yer alan standart metodlar kullanılmalıdır.

3. Emisyonların Raporlanması

Her bir işletmeci tarafından bir tesis için hazırlanacak rapor, aşağıdaki bilgileri ihtiva etmelidir:

A. Tesis belirleyici bilgiler;

- Tesisin ismi,
- Tesisin posta kodunu da ihtiva eden adresi,
- Tesiste yürütülen ve EK-1'de belirtilen faaliyetlerin tipi ve sayısı,
- Tesisin irtibat noktasının adres, telefon, faks ve e-posta adresi,

- Tesisin sahibinin ve var ise ana firmanın ismi,
- Tesisin koordinat verileri.

B. EK-1'de yer alan, tesis sınırları içerisinde yürütülen ve emisyonları hesaplanan her bir faaliyet için;

- Faaliyet verisi,
- Emisyon faktörleri,
- Oksidasyon faktörleri,
- Toplam emisyonlar,
- Belirsizlikler.

C. EK-1'de yer alan, tesis sınırları içerisinde yürütülen ve emisyonları ölçülen her bir faaliyet için;

- Toplam emisyonlar,
- Ölçüm metodlarının güvenilirliği üzerine bilgiler,
- Belirsizlikler.

D. Yanma emisyonları için rapor, faaliyete has emisyon faktörünün belirlenmesi sırasında dikkate alınmamış ise oksidasyon faktörlerini ihtiva etmelidir.

EK-4: SERA GAZI EMİSYONLARI DOĞRULAMA İLKELERİ

Genel Prensipler

1. EK-1'de listelenen her faaliyetten kaynaklanan emisyonlar doğrulamaya tabidir.
2. Doğrulama sürecinde, izleme planı, sera gazı emisyon raporu ve bir önceki yıla ait izleme verileri dikkate alınır. Doğrulama; izleme sistemlerinin ve emisyonlara ilişkin raporlanan veri ve bilgilerin güvenilirliğine ve doğruluğuna matuf olarak hazırlanır ve aşağıdaki hususlar dikkate alınır:
  - (a) Raporlanan faaliyet verileri ve ilgili ölçüm ve hesaplamalar,
  - (b) Emisyon faktörlerinin seçimi ve kullanımı,
  - (c) Toplam emisyonların belirlenmesine matuf hesaplamalar ve
  - (ç) Ölçüm yapılmış olması halinde ölçüm metodlarının seçimi ve kullanılmasının uygunluğu.
3. Raporlanan emisyonlar, güvenilir veri ve bilgiler yüksek bir kesinlik seviyesinde emisyonların belirlenmesine imkan veriyor ise doğrulanmalıdır. Yüksek kesinlik seviyesi, işletmecinin aşağıda sıralanan kriterleri sağlayabilmesine bağlıdır:
  - (a) Raporlanan verilerde tutarsızlık olmamalıdır.
  - (b) Veriler, uygun bilimsel ve teknik standartlara göre toplanmalıdır.
  - (c) Tesisin konu ile ilgili bütün kayıtları eksiksiz ve tutarlı olmalıdır.
4. Doğrulayıcı kuruluş, doğrulama kapsamındaki bütün sahalara ve bilgilere erişim hakkına sahip olacaktır.
5. Doğrulayıcı kuruluş, tesisin Bakanlığa kayıtlı olup olmadığını kontrol edecektir.

Metot

Stratejik Analiz

Doğrulama, tesiste yürütülen bütün faaliyetlerin stratejik analizine dayalı olacaktır. Bu, doğrulayıcı kuruluşun bütün faaliyetler ve onların emisyonları hakkında genel bir görüşe sahip olmasını gerektirir.

Proses Analizi

Doğrulayıcı kuruluş, veri ve bilgilerin doğruluğunu belirlemek üzere yerinde incelemelerde bulunmalıdır.

Risk Analizi

Doğrulayıcı kuruluş, tesisteki bütün emisyon kaynaklarını, tesis emisyonlarına katkıda bulunan her bir kaynağın verisini güvenilirliği açısından değerlendirmeye tabi tutacaktır.

Doğrulayıcı kuruluş, güvenilirlik analizi sonuçlarına dayanarak yüksek hata riski olan kaynakları ve izleme ve raporlama prosedürlerinin toplam emisyonların belirlenmesinde hata meydana gelmesine katkıda bulunabilecek diğer yönlerini açıkça belirlemekle mükelleftir. Analiz, özellikle emisyon faktörlerinin seçimi ve her bir kaynağın emisyonlarının belirlenmesi için gerekli hesaplamaları ihtiva etmelidir.

Doğrulayıcı kuruluş, işletmeci tarafından belirsizlik derecesini azaltmaya matuf olarak uygulanan etkin risk kontrol metodlarını dikkate alır.

Rapor

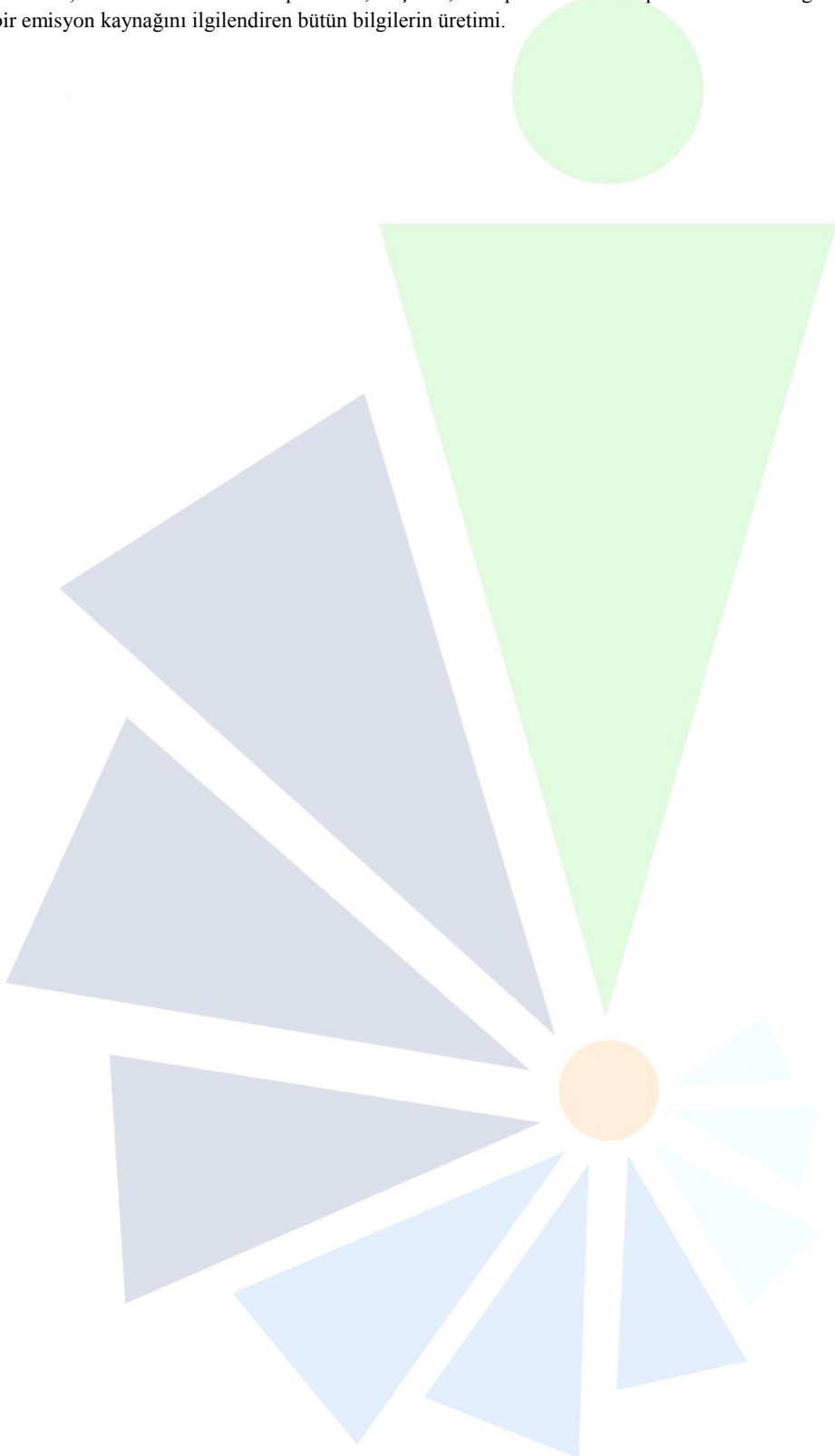
Doğrulayıcı kuruluş, sera gazı emisyon raporunun uygun olup olmadığını belirterek, doğrulama süreci üzerine bir rapor hazırlar. Bu raporda, yürütülen işe ilişkin bütün hususlar belirtilir. Şayet, doğrulayıcı kuruluşun görüşüne göre toplam emisyonlarda maddi hata yok ise, sera gazı emisyon raporunun uygun olduğu belirtilir.

Doğrulayıcı Kuruluş İçin Asgari Yeterlilik İhtiyaçları

Doğrulayıcı kuruluş; işletmeciden bağımsız olmalı, faaliyetlerini güvenilir ve objektif şekilde yapmalı ve aşağıda belirtilen konulara hakim olmalıdır:

- a) Çevre Mevzuatı ve ilgili standartlar,
- b) Doğrulan faaliyetlere ilişkin hukuki, düzenleyici ve idari gereklilikler,

c) Özellikle verilerin toplanması, ölçümü, hesaplanması ve raporlanması ile ilgili olarak, tesisteki her bir emisyon kaynağını ilgilendiren bütün bilgilerin üretimi.

İDOÇEVRE